ادامه از صفحه اول

۳۱ خرداد ۶۹، ۳۱ خرداد ۹۶

ساختار ستادهای حوادث غیرمترقبه (زیر نظر وزارت کشور) هنوز وجود نداشت و این ساختارها و ستادها عملا بعد از زلزله منجیل و با درس‌آموزی از این زلزله در کشور به وجود آمد. جدی‌گرفتن و مطرح‌شدن آیین‌نامه استاندارد زلزله ایران (آیین‌نامه ۲۸۰۰) عملا بعد از زلزله ۱۳۶۹ منجیل رخ داد. آیین‌نامه ۲۸۰۰ قبل از زلزله ۱۳۶۹ منجیل وجود داشت، ولی بعد از زلزله منجیل، نیاز به جدی‌گرفتن آن به صورت وسیع در جامعه حس شد. البته باید اشاره کرد که چنین اتفاقی درباره زلزله ۱۳۸۲ بم درباره مسئله مقاوم‌سازی و بهسازی لرزه‌ای بافت‌های فرسوده و زیرساخت‌های مهم کشور رخ داد. برنامه بهسازی و مقاوم‌سازی بیمارستان‌ها و مدارس و شبکه‌های آب و فاضلاب شهرها مشخصا بعد از زلزله ۱۳۸۲ بم با جدیت بیشتری پیگیری شد. هنوز هیچ ارزیابی علمی‌ای انجام نشده است تا مشخص شود منطقه منجیل چقدر برای رویدادی مشابه زلزله ۱۳۶۹ منجیل آمادگی دارد و به احتمال فراوان کسی نمی‌تواند دراین‌باره اظهارنظری علمی، واقع‌بینانه و دقیق داشته باشد، ولی مردم منجیل و پهنه زلزله‌زده در زلزله ۱۳۶۹ با اثرپذیری روانی از این رخداد، در سال‌های بعد از رخداد زلزله سال ۶۹ تلاش کرده‌اند در ساخت‌وساز رویکردی محافظه‌کارانه‌تر داشته باشند، ولی همین رویکرد محافظه‌کارانه به نظر می‌رسد در دهه اخیر به کناری گذاشته شده و عملا روند توسعه بدون برنامه برای ارزیابی ریسک، پیگیری شده است.

نمونه این رویکرد بدون توجه به خطر زمین‌لرزه، ساخت مجتمع‌های مسکن مهر در محدوده‌ای با ریسک بالا در شهر رودبار است، همچنین احداث آپارتمان‌ها در حاشیه رودبار در محدوده‌ای بسیار ناپایدار و با خطرهای گوناگون زمین‌شناختی (زمین‌لغزش، تشدید بر اثر رخداد هر زمین‌لرزه بعدی به دلیل اثر توپوگرافی و...) مثال مهمی از فراموشی زمین‌لرزه ۱۳۶۹ در همان پهنه زلزله‌زده سال ۱۳۶۹ است. اکنون از نظر مدیریت سوانح، نسل جدیدی از متخصصان با دانش روز و آشنایی با زبان انگلیسی در کشور و در خارج از کشور پرورش یافته‌اند که در بهترین حالت جذب مراکز علمی و آکادمیک ایران می‌شوند و کماکان در نهادهای اجرائی در زمینه مدیریت سانحه در بیشتر موارد به روی این نسل جدید و جوان متخصص بسته است. این در حالی است که جمعیت ایران از حدود ۵۵ میلیون نفر در سال ۶۹ به ۸۰ میلیون نفر در سال ۹۵ رسیده است. افزایش جمعیت در این ۲۷ سال به نحوی صورت گرفته که بیشتر جمعیت جدید در شهرها مستقر شده‌اند و ضمنا در این ۲۷ سال حدود ۲۷ میلیون نفر مهاجرت درون‌سرزمینی هم در داخل ایران رخ داده که حدود ۷۰ درصد (حدود ۱۹ میلیون نفر) از روستاها به شهرها مهاجرت کرده‌اند. این وضعیت نمایانگر معرضیت بالاتر مردم ایران-نسبت به سال ۶۹- در مقابل خطر زمین‌لرزه در شهرهایی است که حدود ۸۰ درصد آنها در محدوده خطر نسبی بسیار بالا قرار گرفته‌اند. اگر به همین آمار دقت کنیم، می‌توان دریافت که ریسک زلزله در ایران (با فرض ثابت‌ماندن خطر زمین‌لرزه) از دیدگاه افزایش معرضیت بیشتر شده است. البته می‌توان درباره آسیب‌پذیری محیط زندگی در ایران (اعم از ساختمان‌ها، زیرساخت‌ها و شریان‌های حیاتی) ارزیابی کرد تا سنجشی واقع‌بینانه درباره میزان تاب‌آوری حاصل شود. توجه کنیم که در این مدت پدیده‌هایی مانند حاشینه‌نشینی و البته توسعه انبوه‌سازی ناپایدار و غیرتاب‌آور مانند مسکن مهر، عملا به افزایش آسیب‌پذیری هم منجر شده است. خلاصه آنکه برای موضوعی جدی و پیچیده مانند مدیریت سوانح با بهره‌گیری از درس‌های زمین‌لرزه ۶۹ منجیل باید کادرهای توانمند از نظر علمی و تخصصی به بدنه و مدیریت اجرائی دولتی کشور به تدریج وارد شوند و راه‌حل‌های جدید و نوآورانه و کلان بر اساس کارهای جدی و علمی (نه صرفا مشاهده و گذراندن روزگار و بهره‌گیری از منابع به صورت باری به هر جهت و به‌کارگیری تجربیات، صرفا بر اساس مشاهده و نه «علم») از سوی این کادرهای متخصص پرورش‌یافته در سطوح بالای علمی، ارائه شود. با بدنه و مدیریت ضعیف در مدیریت بحران سوانح طبیعی در رخدادی مشابه زلزله ۳۱ خرداد ۶۹ منجیل حتما آسیب‌های وارده به کشور از نظر تلفات و خسارات مالی بسیار بیشتر از سال ۶۹ خواهد بود. برای رویدادی با بزرگای بیش از ۷ مشابه زمین‌لرزه ۱۳۶۹ منجیل در هر نقطه از ایران باید آماده شویم.

«ناس» و رقص شمشیر

رقص شمشیر آنها هم چیز جدیدی نیست. اینکه نسلی جوان و کم‌تجربه‌تر در امور بین‌الملل با تکیه بر ثروت خانوادگی، جاه‌طلبی‌هایی هم داشته باشد، چیز جدیدی نیست. همان‌طور هم روابط همسایگی چندهزارساله ما با عربستان و یمن شناخته شده است و ارزشمند. به همین ترتیب هم، همان‌گونه که در کتاب «ایران ۲۱/۱۵» نوشته‌ام، آمریکا امپراتوری نوباوه‌ای است که هنوز خیلی چیزها را باید یاد بگیرد و این در طبیعت نوباوگی است که ما هم آن را درک می‌کنیم. آنچه برای من نگران‌کننده است، این است که چرا یک تفسیر سیاسی از کلمه قرآنی ناس و تفسیر از نتایج انتخابات، در یک کلاس درس حوزوی مطرح می‌شود و اهل حوزه سکوت می‌کنند؟

ادامه در صفحه ۱۷

کارشناسان عدم تمکین بانک‌ها از بانک مرکزی را بررسی کردند

نافرمانی از فرمان

شرق: امروز، پایان زمانی که است بانک مرکزی برای بخشش سود برخی تسهیلات بانکی در نظر گرفته بود. یک ماه و ۱۰ روز پیش بانک مرکزی بخش‌نامه‌ای را به هشت بانک ابلاغ کرد که براساس آن باید سود تسهیلات حداکثر تا سقف ۲۵ میلیون تومان، با وجود شرایطی که بانک مرکزی در نظر گرفته است، بخشیده می‌شد. بانک مرکزی گفته بود این سود، با وجود تقاضای بدهکار و واریز اصل بدهی تا ۳۱ خرداد سال جاری (یعنی امروز)، فقط برای «مانده مطالبات تسهیلات اعطایی یارانه‌ای مورد حمایت دولت، حوادث غیرمترقبه و مسکن روستایی» و «مانده مطالبات امهال‌شده آسیب‌دیدگان ناشی از حوادث غیرمترقبه» بخشیده شود. به گفته روابط عمومی بانک مرکزی، این بخشودگی فقط مشمول بدهکاران بانک‌های ملی ایران، سپه، کشاورزی، تجارت، صادرات ایران، ملت، رفاه کارگران و توسعه صادرات ایران می‌شد. کارشناسان می‌گویند تصمیم این بخش‌نامه به دو دلیل گرفته شده است؛ نخست کاهش مطالبات معوق بانکی و دیگر افزایش قدرت وام‌دهی بانک‌ها. بااین‌حال خبرهای رسیده به «شرق» از سرکشی برخی از بانک‌ها از این بخش‌نامه بانک مرکزی حکایت دارد. شنیده‌های «شرق» حاکی از این است که پاسخ افرادی که برای استفاده از این فرصت به شعب مراجعه کرده‌اند، «کاغذپاره»خواندن این بخش‌نامه بوده است. هرچند این نخستین‌بار نیست که شعب و برخی بانک‌ها از دستورالعمل‌های بانک مرکزی سرپیچی می‌کنند؛ نمونه‌های دیگرش ابلاغیه‌های بانک مرکزی درباره نرخ سود بانکی یا «یارا کارت» است؛ اما چرا بانک‌ها می‌توانند از بخش‌نامه بانک مرکزی سرپیچی کنند؟ به پشتوانه کدام قدرت؟ بانک مرکزی تا چه اندازه از این رفتار شعب باخبر است؟ و در نهایت چه خواهد شد؟ «شرق» این پرسش‌ها را از پویا جبل‌عاملی و هادی حق‌شناس، کارشناسان اقتصادی، پرسیده است. جبل‌عاملی معتقد است بانک مرکزی در حوزه‌هایی که نباید، وارد می‌شود و برای بانک به‌عنوان یک بنگاه اقتصادی، بدون درنظرگرفتن سود و زیان آن تعیین تکلیف می‌کند؛ این بخش‌نامه‌ها اجرا نمی‌شوند، چون از ابتدا نباید تصویب می‌شدند. از سوی دیگر حق‌شناس معتقد است شعب دیگر دیر یا زود ناچارند این بخش‌نامه‌ها را اجرائی کنند و در میان‌مدت بانک مرکزی به خواسته‌اش می‌رسد و همواره این مقاومت‌ها وجود داشته است.

این تصمیم، درست است

«اگر بانک مرکزی، به معنی واقعی باشد؛ یعنی سیاست‌گذار بازار پول باشد، باید سیاست‌هایش در بانک‌های زیر نظرش، در راستای اقتدار بازار پول و کارآمدکردن بازار پول اجرائی شود؛ همه بانک‌ها در سال، هم برای اعمال سیاست‌های خود، هم به‌لحاظ اینکه عملکرد آنها در چارچوب مقررات پولی کشور است، باید از بانک مرکزی مرتبا تأییدیه بگیرند». اینها را هادی حق‌شناس، اقتصاددان و نماینده سابق مجلس، به «شرق» می‌گوید. به بیان او نگرفتن تأیید بانک‌های یادشده از سوی بانک مرکزی سبب سلب اعتماد سپرده‌گذاران به بانک‌ها خواهد شد؛ بنابراین اجرای سیاست‌های بانک مرکزی از سوی بانک‌ها اجتناب‌ناپذیر است. حق‌شناس ادامه می‌دهد: درباره نگرفتن جریمه از وام‌های زیر ۲۵ میلیون تومان باید گفت این تصمیم در راستای شفاف‌کردن مطالبات معوق بانک‌ها کار درست و صحیحی است. امروز یکی از مشکلات جدی بانک‌ها مطالبات معوقه دارایی‌های سمی بانک‌هاست که براساس آن معمولا بانک‌ها در مجمع خود، سود شناسایی می‌کنند، درحالی‌که این‌گونه سودها، سودهای موهومی است. بخش بزرگ مطالبات معوقه و بدهکاران بانکی از نظر تعداد نه ارزش بدهی، به آنهایی مربوط است که وام‌های کمتر از ۵۰ یا ۲۵ میلیون گرفته‌اند.

به گفته این اقتصاددان بنابراین این تصمیم بانک مرکزی در راستای کم‌کردن تعداد بدهکاران است. به نظر می‌رسد از نظر مدیریتی، کار درستی است مضاف بر اینکه مراجع تقلید هم گرفتن جریمه به جز اصل و فرع پول را مجاز ندانسته‌اند. پس هم از نظر مدیریتی و هم از نظر رعایت موازین شرعی، بخش‌نامه بانک مرکزی، بخش‌نامه درستی است که دیر یا زود همه بانک‌ها مکلف به اجرای آن خواهند بود. او ادامه می‌دهد: معمولا بانک‌ها مقاومت‌هایی مقابل بانک مرکزی می‌کنند؛ چون به گمانشان سیاست‌های بانک مرکزی خلاف منافع کوتاه‌مدت این بانک‌هاست؛ اما به هر حال در میان‌مدت همه اینها مکلف به اجرا هستند؛ چون نیاز دارند که بانک مرکزی تأییدشان کند. این مقاومت‌ها کوتاه‌مدت است.

بانک مرکزی مشروعیت دخالت در بیزینس بانک‌ها را ندارد

در سوی مقابل اما پویا جبل‌عاملی است؛ این اقتصاددان به «شرق» می‌گوید: «بانک مرکزی مشروعیت دخالت در بیزینس یک بانک را ندارد؛ درست است که در شورای پول و اعتبار قوانین و آیین‌نامه‌هایی تصویب می‌شود تا بانک‌ها را مجبور به تبعیت از بانک مرکزی کنند اما این وضعیت در هیچ کجای جهان وجود ندارد که بانک مرکزی یک کشور بخواهد در بیزینس بانک‌ها مداخله کند و حتی بخواهد نرخ سود بانک را تعیین کند که در ایران امروز طبیعی تلقی می‌شود».

به گفته این اقتصاددان، به هرحال اگر بانک نمی‌تواند چنین آیین‌نامه‌ای را اجرا کند، به شکل صوری نشان می‌دهند که این کار را می‌کنند اما چون ضد کسب‌وکاری است که بانک انجام می‌دهد، خب، اجرایش نمی‌کنند. جبل‌عاملی تأکید می‌کند: مسئله این است که مقام ناظر باید به نحوی از ابزارهایی که دارد استفاده کند که هم بتواند انگیزه‌های بانک‌ها را پیگیری کند و هم از سوی دیگر، سپرده‌گذاران و مردم را ببیند. اگر یک قاعده‌ای گذاشته شود که آن قاعده نتواند بین منافع بانک‌ها و مردم تعادل ایجاد کند، باعث می‌شود که بانک‌ها در نهایت به‌شکلی آن بخش‌نامه را دور بزنند. جبل‌عاملی می‌گوید: می‌خواهم بگویم این‌گونه نیست که ما فرض کنیم بانک مرکزی می‌تواند هرکار و هر دستوری را که بخواهد، عملی کند. این رویه در دیگر کشورهای جهان به این شکل نیست و باید ما هم از این چارچوب بیرون بیاییم. مشکلی که وجود دارد این است که دولت، مجلس و... انتظاراتی را از بانک مرکزی دارند؛ آنها هم برای اینکه نشان دهند به اینها پایبند هستند، دستورالعمل می‌دهند اما خب این دستورالعمل در نهایت اجرا نمی‌شود؛ به این دلیل که اصلا از ابتدا نباید این دستورالعمل را می‌دادند. این اقتصاددان توضیح می‌دهد: حجم نقدینگی و پایه پولی کشور، مداخله در بازارهای دارایی و تأثیرگذاشتن بر نرخ بهره، البته نه به شکل دستوری، بلکه با نقش ایفاکردن در بازار بین‌بانکی به عنوان ابزارهایی است که بانک‌های مرکزی سراسر جهان به عنوان ابزارهای سیاست‌گذاری از آن بهره می‌جویند. متأسفانه می‌توان گفت قاعده‌هایی به شکل استثنایی در ایران وجود دارد که فقط مختص ایران است و در دیگر کشورها نیست. جبل‌عاملی ادامه می‌دهد: اگر وضعیت بانک‌ها به این شکل درآمده است، بخشی به دلیل این است که خود بانک‌ها انجام داده‌اند و تخلف‌هایی انجام داده‌اند، اما بخش بزرگش هم به دلیل همین دستورالعمل‌ها، تسهیلات تکلیفی و همین مواردی است که پیش‌تر هم به عنوان دستورالعمل از بانک‌ها می‌خواستند، بدون اینکه بانک در هزینه و فایده بانک در آن دخیل باشد. پس سرنوشت این وضعیت از حالا روشن است.

غول نفتی، تابستان فعالیت خود را در پارس جنوبی آغاز می‌کند

شرط میلیاردی توتال برای ایران

شرق: با اینکه حضور توتال در پارس جنوبی از خیلی پیش‌ترها از سوی مقامات ایران و این شرکت اعلام شده بود، اما زمان آغاز به فعالیت این شرکت با وعده‌های مختلف مدام به تعویق می‌افتاد. تا اینکه مدیرعامل توتال در گفت‌وگو با رویترز اعلام کرد: «این شرکت فرانسوی توسعه میدان گازی بزرگ پارس جنوبی ایران را در تابستان جاری آغاز خواهد کرد». در همین حال دیروز، مدیرعامل شرکت ملی نفت ایران در مراسم امضای تفاهم‌نامه بین شرکت ملی نفت ایران و شرکت انی ایتالیا برای انجام مطالعات توسعه میدان گازی کیش و فاز سوم دارخوین و درباره متن قرارداد فاز ۱۱ پارس جنوبی گفت: متن قرارداد آماده است و احتمالا تا دو هفته دیگر امضا می‌شود. بازگشت دوباره توتال به ایران، نخستین قراردادی خواهد بود که یک شرکت نفتی بزرگ با ایران پساتحریمی منعقد خواهد کرد. این شرکت در قالب یک کنسرسیوم با یک شرکت چینی و شرکت ملی نفت ایران، برای حضور در فاز ۱۱ پارس جنوبی وارد میدان شده بود. پاتریک پویان، مدیرعامل توتال گفت: پس از اینکه آمریکا تسهیل تحریم‌ها علیه ایران را طبق توافق سال ۲۰۱۵ ادامه داد، این گروه فرانسوی در ابتدا یک میلیارد دلار سرمایه‌گذاری انجام خواهد داد. واشنگتن هشدار داده است اگر تهران به توافق هسته‌ای با قدرت‌های جهانی پایبند نماند، ممکن است معافیت از تحریم‌ها را لغو کند.

یک میلیارد دلار ارزش ریسک را دارد

با این‌همه پویان در این مصاحبه گفت: ارزش دارد یک میلیارد دلار ریسک کرد، زیرا یک بازار عظیم به روی ما گشوده می‌شود. ما کاملا از ریسک‌هایی که وجود دارند، مطلع هستیم و احتمال بازگشت تحریم‌ها و تغییرات مقررات را به حساب آورده‌ایم. میدان فراساحلی پارس جنوبی برای نخستین‌بار در دهه ۱۹۹۰ ساخته شد و توتال یکی از بزرگ‌ترین سرمایه‌گذاران در ایران تا زمان وضع تحریم‌های بین‌المللی بر سر فعالیت‌های هسته‌ای تهران در سال ۲۰۰۶ بود. به گزارش خبرگزاری‌ها، این شرکت اکنون تصمیم گرفته است بازگردد و فاز ۱۱ پروژه پارس جنوبی در خلیج فارس را که حداکثر پنج میلیارد دلار هزینه خواهد داشت، اجرا کند. با وجود اینکه ایران یکی از بزرگ‌ترین تولیدکنندگان نفت و گاز جهان است، اکثر غول‌های بین‌المللی شامل رویال داچ شل و بریتیش‌پترولیوم تاکنون تمایل چندانی به سرمایه‌گذاری در ایران نشان نداده‌اند که به دلیل ابهام پیرامون شرایط قرارداد و کاهش چشمگیر قیمت‌های نفت بوده است. موضع سرسختانه دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور آمریکا نیز باعث شده با وجود اینکه واشنگتن ماه گذشته تسهیل تحریم‌ها را تمدید کرد، فضای سرمایه‌گذاری دچار لطمه شود. به گفته پویان، معافیت تحریم‌ها از سوی آمریکا تجدید شده و هر شش تا هشت ماه تمدید می‌شود و ما ناچاریم با این ابهامات سر کنیم. توتال ۵۰.۱ درصد سهم و شرکت ملی نفت چین ۳۰ درصد سهم در پروژه پارس جنوبی دارد درحالی‌که سهم پتروپارس ایران ۱۹.۹ درصد است. این گروه فرانسوی در سال‌های اخیر سرمایه‌گذاری‌های درخورتوجهی در ابوظبی، قطر و برزیل داشته است. مدیرعامل توتال رکود سه‌ساله در بازار جهانی انرژی را فرصتی برای بستن قراردادها برای منابع ارزان و تضمین رشد قوی می‌بیند. پویان گفت: توتال قصد دارد برای هر پروژه جدیدی که در سراسر جهان وارد می‌شود، به سود بالای ۱۵ درصد دست پیدا کند و این شامل پارس جنوبی است که شرایط مورد مذاکره با دولت ایران برای پروژه مذکور به میزان درخورتوجهی بهتر از دوره پیش از تحریم‌ها خواهد بود. سرمایه‌گذاران به این موضوع معترض بودند که قراردادهای ایرانی قبلی سود کمتری برای شرکت‌های خارجی در نظر گرفته بود. توتال در دهه ۱۹۹۰ در فاز ۳-۲ پارس جنوبی کار کرده بود. به گفته مدیرعامل توتال، قرارداد نفتی جدید ایران از قراردادهای قبلی متفاوت بوده و به جای محاسبه بر مبنای درصدی از هزینه‌های توسعه، بر مبنای تولید به اپراتور اجرت عرضه می‌کند.

اگر پاداش متناسب نباشد، به ایران نخواهیم رفت

وی در ادامه خاطرنشان کرد همچنین مدت این قراردادها به جای هفت یا هشت سال، بیش از ۲۰ سال است. قرارداد نفتی ایران واقعا بهبود یافته و اگر پاداشی که متناسب است، وجود نداشته باشد، به ایران نخواهیم رفت. با توجه به اینکه تحریم‌های ممنوعیت تجارت دلاری با ایران از سوی آمریکا همچنان اعمال می‌شود، توتال این پروژه را به یورو و از منابع خودش فاینانس خواهد کرد. گاز پارس جنوبی تنها نیاز بازار داخلی برخوردار از رشد پرشتاب ایران را تأمین خواهد کرد و صادر نخواهد شد. توتال علاوه بر پول، میعانات نیز دریافت خواهد کرد. مدیرعامل توتال به رویترز گفت: این شرکت سرگرم بررسی یک پروژه پتروشیمی در ایران است که مستلزم فاینانس از سوی بانک‌های آسیایی است؛ با این‌همه این پروژه در مراحل ابتدایی قرار دارد. مدیرعامل شرکت ملی نفت ایران هم دیروز درباره موضوعی مبنی بر اینکه شریک چینی توتال برای امضای فاز ۱۱ پارس جنوبی آماده نیست، توضیح داد: این‌طور نیست و فقط کار زمانی تنظیم حضور مدیران عامل طول کشیده است. از سوی دیگر اول قرار بود قرارداد را امضا کنیم و بعد از ارگان‌های مختلف تأییدیه اخذ کنیم اما این سیاست تغییر کرد و قرار است ابتدا هم ایران و هم این شرکت‌های نفتی تأییدیه‌های لازم را از ارگان‌های مختلف بگیرند. کاردر با تأکید بر اینکه به‌تعویق‌افتادن امضای قرارداد فاز ۱۱ پارس جنوبی ارتباطی به موضوعات سیاسی ندارد، تصریح کرد: تیمی از شرکت توتال پنجشنبه هفته گذشته در ایران حضور داشت و مذاکرات به صورت حرفه‌ای تا صبح انجام شد. اگر توتال علاقه نداشت برای انجام مذاکرات به ایران نمی‌آمد. هنوز مجوزهای کامل برای امضای این قرارداد اخذ نشده است. علی کاردر، مدیرعامل شرکت ملی نفت ایران، همچنین در امضای تفاهم‌نامه بین شرکت ملی نفت ایران و شرکت انی ایتالیا برای انجام مطالعات توسعه میدان گازی کیش و فاز سوم دارخوین، از برگزاری مناقصه میدان نفتی آزادگان در دولت دوازدهم خبر داد و گفت: قسمت اول مناقصه برگزار شده است. ما دعوت‌نامه‌ها را به شرکت‌های مختلف ارسال کردیم و در حال دریافت پاسخ‌ها هستیم. برخی از شرکت‌ها اظهار علاقه کردند و برخی دیگر هم تمایلی برای شرکت در مناقصه این میدان نفتی نداشته‌اند. شرکت ملی نفت به جای اینکه همه اسناد را برای همه شرکت‌ها بفرستد، اسناد را فقط برای شرکت‌هایی که در فهرست بودند، ارسال کرد و از آنها دعوت کردند اگر علاقه‌مند هستند، در مناقصه حضور داشته باشند. مدیرعامل شرکت ملی نفت ایران ادامه داد: مناقصه بین شرکت‌هایی که اعلام آمادگی کرده‌اند، به صورت محدود برگزار می‌شود. ما به این شرکت‌ها تا پایان هفته فرصت داده بودیم تا علاقه و آمادگی خود را اعلام کنند اما برخی از آنها درخواست زمان بیشتری کردند تا شرکای خود را پیدا کنند.

ادامه در صفحه ۵

مؤسسه‌ای که شعبه‌های خود را پر از اسکناس کرد

نمایش پول در «مهر اقتصاد»

شرق: خبر ادغام سه مؤسسه مهر اقتصاد، ثامن و کوثر، این روزها چنان دغدغه‌ای بین سپرده‌گذاران این مؤسسات ایجاد کرده که یکی از شعب مؤسسه مهر اقتصاد برای رفع این نگرانی‌ها، رأسا وارد عمل شده است. دوشنبه همین هفته ویدئویی ۳۷ ثانیه‌ای در فضای مجازی منتشر شد که نشان می‌داد در یکی از شعب مؤسسه غیرمجاز مهر اقتصاد، کارکنان این شعبه برای جلب اعتماد و رفع نگرانی مردم، دسته‌های اسکناس را در گوشه و کنار مؤسسه چیده است. این فیلم برای چند ثانیه روی ساعت آویخته به دیوار، متوقف می‌شود. ساعت، ۱۳ و ۵۸ دقیقه را نشان می‌دهد. این تمرکز برای آن بوده تا تأکیدی باشد بر به‌روزبودن اتفاق و به‌فکربودن مسئولان این مؤسسه. شعبه مشغول به فعالیت است و مراجعان با کارکنان در حال گفت‌وگو هستند. اقدامی که مورد توجه مردم قرار گرفته و البته قضاوت چندان مثبتی را به‌دنبال نداشته است. کارشناسان می‌گویند اوضاع مالی مهر اقتصاد در شرایط مساعدی قرار دارد و معوقات آن بالا نیست؛ اما تأکید می‌کنند این شوآف، منسوخ شده است و فقط پالس منفی به سپرده‌گذاران می‌دهد.

در این آشفته‌بازار، معاون نظارتی بانک مرکزی هم مؤسسه «مهر اقتصاد» را در شرف دریافت مجوز از بانک مرکزی خواند و گفت: درحال‌حاضر این مؤسسه اقداماتی را برای دریافت مجوز انجام داده است، البته دراین‌باره تصمیم‌گیری بر عهده شورای پول و اعتبار است. براین‌اساس آنچه شورای پول و اعتبار تصمیم خواهد گرفت، متعاقبا بانک مرکزی اجرا خواهد کرد. به گفته او، سپرده‌گذاران مؤسسه اعتباری «ثامن» هم نگران سپرده‌های خود نباشند و حسب نیاز برای دریافت خدمات به این مؤسسه مراجعه کنند. ضمن آنکه بانک مرکزی مانند گذشته حمایت لازم را از این مؤسسه و مدیران آن به عمل آورده و در آینده نیز از این مؤسسه حمایت خواهد کرد. به گزارش روابط‌عمومی بانک مرکزی، معاون نظارتی این بانک تأکید کرده چتر نظارت بانک مرکزی بر شبکه بانکی گسترده است و به‌هیچ‌عنوان جای نگرانی برای سپرده‌گذاران نیست. حیدری درباره مذاکرات بین چند مؤسسه و برخی بانک‌ها برای روند ساماندهی گفت: درخواست صدور مجوز و ادغام بستگی به طی‌شدن مراحل قانونی آن دارد، در این راه ممکن است دو مؤسسه یا بانک با یکدیگر مذاکراتی داشته باشند که امکان دارد منجر به حصول نتیجه شود. البته درحال‌حاضر مذاکراتی بین چند مؤسسه در حال انجام است که بانک مرکزی دراین‌باره خبر موثق و قطعی را به هم‌وطنان اعلام خواهد کرد. معاون نظارتی بانک مرکزی با بیان اینکه مذاکراتی میان مؤسسه اعتباری کوثر و صاحبان سهام مؤسسه ثامن و مهر اقتصاد انجام شده است، تصریح کرد: مواردی از سوی مدیران این مؤسسات مطرح شده که لزوما ممکن است با نظرات سهام‌داران آنها یکسان نباشد؛ اما توافقات اولیه‌ای دراین‌باره انجام شده است. چنانچه در نهایت تشخیص بانک مرکزی بر ادغام باشد، بانکی قوی‌تر و با ثبات مالی بیشتر بنا به مصلحت شکل خواهد گرفت. درهرحال اولویت نخست ما در بانک مرکزی، حفظ حقوق سپرده‌گذاران و صیانت از منافع مردم است. درصورتی‌که احساس کنیم هر ادغامی به این مهم خللی وارد می‌کند، از آن جلوگیری خواهیم کرد. درباره اقدامی که مؤسسه مهر اقتصاد برای جلب اعتماد مردم در پیش گرفته، «شرق» با یکی از کارشناسان قدیمی بانکی گفت‌وگو کرد. به گفته بهاءالدین حسینی‌هاشمی، این روش‌ها بسیار ساده‌لوحانه و منسوخ است. اسکناس حجم می‌گیرد. یک‌میلیارد تومان به اسکناس فراتر از متراژ یک خانه خواهد بود؛ بنابراین چنین رفتارهایی چه در قالب چینش اسکناس یا حتی طلا، ممکن است در روستاها یا شهرهای کوچک اثر مثبت داشته باشد؛ اما به اغلب مخاطبانش، فقط پالس منفی می‌دهد. چنین رفتاری مناسب و در شأن یک بانک نیست که بخواهد به مردم القا کند از قدرت مالی خوبی برخوردار است. اعتبار بانک در آن است که بتواند به سپرده‌گذاران پاسخ‌گو باشد و مقامات رسمی کشور حسن شهرت آن را تأیید کنند و صورت‌های مالی آن نشان دهد که استحکام مالی دارد.

او می‌افزاید: البته ناگفته نماند هر بانکی حتی اگر بهترین بانک جهان هم باشد، اگر دو، سه درصد از مشتریانش یکباره و هم‌زمان، سپرده‌های خود را از بانک خارج کنند، این بانک قطعا دچار مشکل خواهد شد. به‌هرحال بانک‌ها به نیابت از مردم، این سپرده‌ها را به تسهیلات اختصاص داده‌اند و در قالب طلب در اختیار دارند؛ بنابراین این برخوردهای هیجانی و هجوم هم‌زمان مردم برای برداشت پول، سبب می‌شود بانک در پرداخت آنی دچار مشکل شود؛ اما به این معنا نیست که آن بانک معین دچار مشکل است.

بورس

شاخص کل بعد از چند روز صعودی شد

دوپینگ با معاملات بلوکی

علی آهو
کارشناس بازار سرمایه شرکت سبدگردان کاریزما

● روز گذشته بورس اوراق بهادار پس از چند روز نزول بالاخره ۸.۲۸ واحد صعودی شد. در معاملات بورس و فرابورس با کمک شش معامله بلوکی، یک‌میلیاردو ۱۸۷ میلیون سهم به ارزش معاملات چهارهزارو ۶۶۶ میلیارد ریال، بیشترین حجم و ارزش معاملاتی در چند هفته اخیر ثبت شد. روز سه‌شنبه، از نیمه‌های ساعت معاملاتی، بورس روند افزایشی به خود گرفت. دلیل اصلی این روند را می‌توان تعداد بالای معاملات بلوکی دیروز دانست. از سوی دیگر شرکت پتروشیمی مبین نقش بسزایی در حجم، ارزش و همچنین افزایش شاخص کل ایفا کرد؛ به‌گونه‌ای‌که علاوه بر دادوستد ۲۴میلیون و ۴۰۷ هزار سهم به ارزش ۸۹میلیاردو ۸۲ میلیون ریال، این شرکت بلوک پنج‌میلیون و ۴۷۶ هزار سهم به ارزش ۲۰ میلیارد ریال را روانه بازار کرد و بیشترین حجم و ارزش معاملات را به خود اختصاص داد. علاوه‌براین، بلوک پنج‌میلیون و ۶۰۰ هزار سهمی پتروشیمی جم نیز توانست رتبه دوم ارزش معاملات را رقم بزند و حق تقدم ساپیا آذین هم با حجم بیش از ۲۲ میلیون حق تقدم در جایگاه دوم بیشترین حجم معاملاتی قرار گرفت. دیروز؛ «وبملت» با عرضه بلوک ۲۰میلیونی به ارزش بیش از ۲۰ میلیارد ریال، «وغدیر» با بلوک بیش از ۱۲ میلیون سهم به ارزش ۱۳میلیاردو ۵۸۰ میلیون ریال، «جم» با بلوک پنج‌میلیون و ۶۰۰ هزار سهم به ارزش ۵۱میلیاردو ۵۲۰ میلیون ریال، «فملی» با بلوک پنج‌میلیون و ۴۰۰ هزار سهم به ارزش ۹میلیاردو ۹۱۴ میلیون ریال و «فارس» با بلوک ۴میلیون و ۴۰۰ هزار سهم به ارزش ۲۰میلیاردو ۹۸۸ میلیون ریال بر حجم و ارزش معاملات تأثیر بسزایی گذاشتند. با پایان معاملات دیروز، در بورس تهران بیش از ۴۰۳ میلیون سهم به ارزش هزار میلیارد ریال دادوستد شد. در این بازار «کترام» مانند روز گذشته با افزایش قیمت همراه بود. سرمایه‌گذاران بیشترین تقاضای خرید سهام را با تشکیل صف ۱۴ میلیون سهمی برای این نماد، تشکیل دادند. «سمازن» نیز بیشترین تقاضای فروش سهام را داشت. علاوه‌براین «ثاباد» با ۴.۹۸ درصد افزایش، بیشترین افزایش قیمت و «قشهد» با ۴.۹۹ درصد کاهش، بیشترین کاهش قیمت را به ثبت رساندند.

لازم به ذکر است؛ شاخص کل با افزایش ۸.۲۸ واحدی توانست رقم ۷۸هزارو ۸۶۷ واحدی را در پایان معاملات روز گذشته ثبت کند. همچنین شاخص قیمت با نزول ۱.۳ واحدی بر پله ۲۶هزارو ۵۷۵ واحدی و شاخص آزاد شناور نیز با رشد ۳۵.۵۷ واحدی بر پله ۸۵هزارو ۷۳۴ واحدی ایستادند. علاوه‌براین گروه معاملاتی تأمین آب، برق و گاز نیز برترین بورس تهران بود. صنایع زغال‌سنگ نیز با رشد ۴.۸۳ درصدی، محصولات کاغذی با ۳.۹۵ درصدی، تأمین آب، برق و گاز با رشد ۱.۹۱ درصدی و لاستیک با رشد ۱.۸۱ درصدی توانستند بیشترین رشد بازار را رقم بزنند. در سوی دیگر بازار، با پایان‌یافتن معاملات، بازار فرابورس پذیرای معامله بیش از ۷۸۳ میلیون سهم به ارزش سه‌هزارو ۶۶۵ میلیارد ریال بود که در پی آن شاخص این بازار با رشد ۴.۱ واحدی وارد کانال ۹۰۰ واحدی شد. بیشترین تأثیر مثبت را بر این شاخص «شاوان» به ثبت رساند و باز هم «ذوب» پربیننده‌ترین سهم این بازار بود.

خبر

زمان پرداخت سپرده‌های ۵۰ میلیونی در کاسپین

● **تسنیم:** تعیین تکلیف سپرده‌های تا مبلغ ۵۰۰میلیون ریال تعاونی منحل‌شده فرشتگان پیش از عید سعید فطر آغاز خواهد شد.

مشمولان سهام عدالت شماره شبا بدهند

● **ایرنا:** سازمان خصوصی‌سازی با اعلام اینکه واریز سود سهام عدالت به مشمولان در نیمه نخست سال جاری امکان‌پذیر نیست، از مشمولان خواست هرچه سریع‌تر شماره شبا حساب بانکی خود را در سامانه مربوط به آن ثبت کنند.

آب و برق، نوبخت و چیت‌چیان را به زاهدان کشاند

● **تسنیم:** به‌منظور رفع چالش‌های موجود در آب و برق شهرهای سیستان‌وبلوچستان، وزیر نیرو و معاون رئیس‌جمهور وارد زاهدان شدند.

آغاز پرداخت وام با حساب یارانه

● **باشگاه خبرنگاران:** پرداخت وام پنج میلیون تومانی با وثیقه حساب یارانه نقدی از دیروز آغاز شد. معاون نظارتی بانک مرکزی، تصریح کرد: اگر مشتری براساس یارانه خانوار خود می‌تواند کارت سه میلیون تومانی دریافت کند، ولی خواهان دریافت تسهیلات پنج میلیون تومانی باشد، شعبه بانک ممکن است تفاضل این دو را وثیقه بخواهد.